

Mecheln-Auschwitz

1942-1944

DEEL 1

De vernietiging van de Joden van België
La destruction des Juifs de Belgique
The destruction of Jews from Belgium

DEEL 2

Gezichten van gedeporteerden: transporten 1-12
Visages des déportés: transports 1-12
Faces of deportees: transports 1-12

DEEL 3

Gezichten van gedeporteerden: transporten 13-28
Visages des déportés: transports 13-28
Faces of deportees: transports 13-28

DEEL 4

Namenlijst van de gedeporteerden
Liste des noms des déportés
List of names of the deportees

Het Joods Museum van Deportatie en Verzet (JMDV) presenteert na een jarenlange archiefarbeid een opmerkelijke vierdelige reeks over de deportatie van Joden en zigeuners vanuit de Kazerne Dossin (Mechelen) naar Auschwitz.

Deel één is de historische synthese door Dr. Maxime Steinberg en Laurence Schram, beiden lid van de wetenschappelijke staf van het JMDV. De synthesesetext is gebaseerd op de nieuwste gegevens en inzichten geput uit de oorspronkelijke documenten.

Delen twee en drie laten ons het gezicht zien van de racistische deportatie en volkerenmoord op Joden en zigeuners uit België: niet minder dan 18500 portretten van gedeporteerden, van transport na transport, worden hier voor het eerst gepubliceerd. De deportatie is vanaf nu geen loutere statistiek meer.

In deel vier volgt de volledige alfabetische namenlijst van de deportatie, gecollationeerd uit de talrijke pas ontsloten bronnen, een onvervangbaar werkinstrument voor elk onderzoek naar deze 'man made disaster'.

Mecheln-Auschwitz

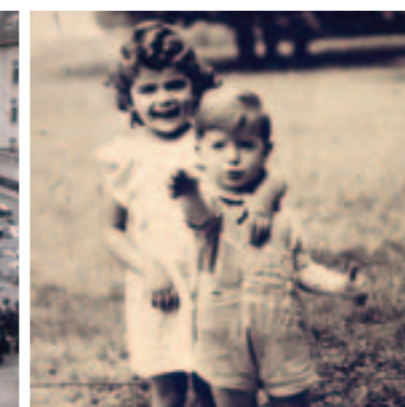
1942-1944

DEEL 1

De vernietiging van de Joden van België

La destruction des Juifs de Belgique

The destruction of Jews from Belgium

DEEL 2

Gezichten van gedeporteerden: transporten 1-12

Visages des déportés: transports 1-12

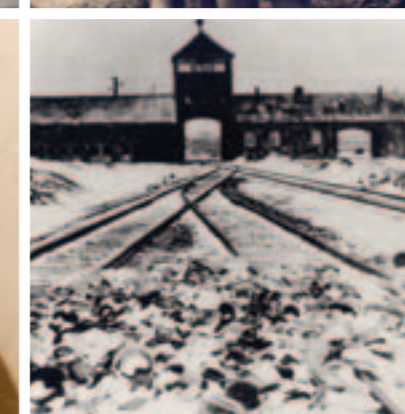
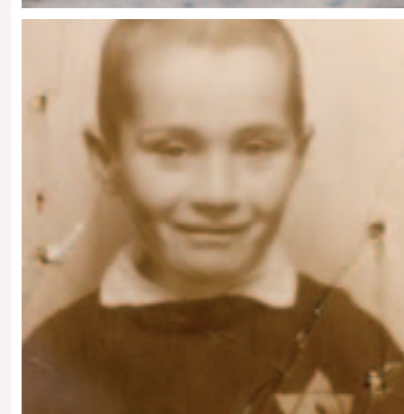
Faces of deportees: transports 1-12

DEEL 3

Gezichten van gedeporteerden: transporten 13-28

Visages des déportés: transports 13-28

Faces of deportees: transports 13-28

DEEL 4

Namenlijst van de gedeporteerden

Liste des noms des déportés

List of names of the deportees

Mecheln-Auschwitz is een uitgave van VUBPRESS en het Joods Museum van Deportatie en Verzet (JMDV) te Mechelen

Reeks onder leiding van: Ward Adriaens, directeur van het JMDV
Auteurs: Ward Adriaens, Eric Hautermann, Patricia Ramet, Laurence Schram, Maxime Steinberg

VUBPRESS is een imprint van ASP nv
(Academic & Scientific Publishers nv)
Ravensteingalerij 28, 1000 Brussel
0032 (0)2 289 26 50
0032 (0)2 289 26 59
info@aspeditions.be
www.aspeditions.be

28 transporten, 18500 portretten

Hét 3-talige standaardwerk over de deportaties uit Kazerne Dossin (Mechelen) tijdens WOII

VUBPRESS

1. De Dossinkazerne in Mechelen: het begin

Van 1942 tot 1944 worden de Joden in België via Mechelen naar Auschwitz overgebracht, waar vernietiging hun wacht. Die voltrekt zich voor de meerderheid van hen bij het aankomen van de treinen op hun bestemming. Bij het ene konvooi na het andere, zij het met zeer grote onderlinge schommelingen, wordt tweederde van de gedeporteerden nadat ze zijn uitgestapt naar de gaskamers afgevoerd en onmiddellijk ter dood gebracht. Deze genocidale deportatie treft bijna de helft van de Joodse bevolking van het land. 43% van de Joden in België – om niet de eenvoudige verkorting ‘Belgische Joden’ te gebruiken: die is in dit geval namelijk niet de juiste – is door de kazerne Generaal Dossin de Saint-Georges in Mechelen gegaan, een afgedankte kazerne van het Belgische leger die een nieuwe bestemming heeft gekregen als *Sammellager Mecheln*, als verzamelkamp dus.

Interessant gelegen, halverwege tussen Brussel en Antwerpen, waar meer dan 90% van de Joden van het land woont, wordt de Dossinkazerne op 27 juli 1942 geopend om de Joden van het *Joodse vraagstuk* te deporteren en dat vraagstuk tot zijn *definitieve oplossing* te brengen. Aanvankelijk heeft het kamp geen andere functie. Anders dan de verzamelkampen Drancy in Frankrijk en Westerbork in Nederland wordt dat van Mechelen uitsluitend in het leven geroepen om de Joodse bevolking van het Belgische grondgebied te verwijderen. Drancy en Westerbork zijn interneringskampen die al voor de bezetting waren opgezet door de autochtone overheid en daarna door de Duitsers werden overgenomen. Mechelen is daarentegen niet als detentiekamp opgevat. De Dossinkazerne heeft als enige functie transporten naar Auschwitz-Birkenau te formeren.

Het *SS-Sammellager Mecheln* is, historisch gesproken, echt een wachtkamer van de dood. Voor de meeste Joodse gedeporteerden is de volgende halte de gaskamer, waar de SS hen meteen doodt zodra ze uit de trein zijn gestapt, konvooi na konvooi, met waterstofcyanide of blauwzuur, beter bekend onder zijn handelsnaam *Zyklon B*. Als wachtkamer van de judeocide is het *Sammellager Mecheln* dus geen toeleidingspunt naar het netwerk van concentratie- en andere kampen van het Groot-Duitse *Reich*, noch een draaischijf van de deportatie. Zijn enige rationale is de Joden uit het land naar Auschwitz-Birkenau brengen.

Daarvoor is de ligging van het *Sammellager* in Mechelen bijzonder gunstig. De spoorlijn Brussel-Antwerpen, waarlangs de Joden naar de Dossinkazerne overgebracht worden, heeft een aftakking ter hoogte van Mechelen, via het station van Muizen, die naar Leuven leidt, waar de spoorweg aansluit op de lijn Brussel-Keulen. Auschwitz, de Duitse naam van Oswiecim, ligt 1.200 kilometer verder naar het oosten, in Opper-Silezië, het westelijke deel van Polen dat is ingelijfd bij het nationaalsocialistische Duitsland, het Groot-Duitse Rijk. Gemiddeld duurt de reis drie dagen.

Van 4 augustus 1942 tot 31 juli 1944 vervoeren 27 konvooien 24.909 Joodse mannen, vrouwen en kinderen naar Auschwitz. Een 28ste transport, konvooi Z, dat toegevoegd is aan het 23ste Joodse konvooi van midden januari 1944, brengt, laat en als enige, en in tegenstelling tot dat 23ste konvooi en alle andere, zijn integrale contingent van 351 gedeporteerde zigeuners, voor de helft kinderen, over naar het concentratiekamp van Birkenau.

Dit bijkamp van Auschwitz, een tijdlang Auschwitz II genoemd aan het eind van 1943, telt onder zijn interneringskampen een kamp voor zigeunerfamilies. Ook al worden, in tegenstelling tot de Joden, deze andere gedeporteerden uit Mechelen niet meteen bij aankomst vermoord, toch sterven 336 gedeporteerden van konvooi Z tijdens hun gevangenschap in Auschwitz of in andere kampen. Bij het einde van de oorlog zijn van hen nog slechts 15 zigeuners in leven.

Het unieke karakter van de deportatie van de Joden is in die tijd een bron van *misverstanden* tussen de Duitse diensten op Belgisch grondgebied. Ze wordt ten onrechte verward met het overbrengen van gedetineerden naar een concentratiekamp. De Politiegroep vestigt eind oktober 1942 de *aandacht op [...het] onderscheid tussen deportatie naar het Oosten en het overbrengen van de gedetineerden naar een concentratiekamp in het Reich*. Verderop zal blijken waarom de hoogste Duitse instantie dit onderscheid maakt en zullen we proberen er nauwkeurig de omvang van vast te stellen bij de aankomst van de Joodse konvooien in Auschwitz-Birkenau. De concrete gegevens die de historicus ter beschikking staan ontsluiten de werkelijke strekking van deze genocidale deportatie en de diepere betekenis die ze heeft. Eerst zullen we het hebben over de hoofdfiguren ervan, te beginnen met de Duitsers. Want deze misverstanden in verband met *de deportatie naar het Oosten* van Joden die in de Dossinkazerne in Mechelen werden verzameld moeten in die Duitse context worden gezien.

☺	Naam Nom Name	Voornaam Prénom First name	Geboortedatum Date de naissance Date of birth	Geboorteplaats Lieu de naissance Place of birth	Transport	Nr. N° Nr.	Informatie Information Information
	ADLER	Arthur	18/02/1932	Antwerpen	XXIIA	560	
x	ADLER	Bertha	20/06/1928	Agnaslastina	XXV	264	
x	ADLER	Berysz	23/06/1909	Sosnowice	V	80	
	ADLER	Betty Bertha	23/07/1930	Düsseldorf	XVI	63	
x	ADLER	Cornelia	10/03/1902	Wien	XX	711	
	ADLER	Edith	18/11/1930	Antwerpen	XXIIA	559	
x	ADLER	Erno	10/10/1906	Berchovo	XXIIA	394	☺
x	ADLER	Ernst	20/05/1904	Liesing (Wien)	XIV	710	
x	ADLER	Etel	25/11/1901	Delna-Apsa	IX	767	
x	ADLER	Felix	10/06/1926	Wien	V	737	61940 ☺
x	ADLER	Frida	27/03/1898	Campiulang La Tisa	XVIII	657	
x	ADLER	Hans	31/10/1904	Halle am Sale	XIII	296	
x	ADLER	Herz	28/01/1905	Lodz	XII	706	176574 ☺
x	ADLER	Hirsch	25/06/1904	Krakau	XXIV	456	179713 ☺
x	ADLER	Hugo	24/03/1886	Essen	XIX	558	
x	ADLER	Ida	08/02/1877	Darmstadt	XX	353	
x	ADLER	Israel	05/05/1910	Ribatyce	XVIII	213	☺
x	ADLER	Jacob Léo	20/08/1924	Danzig	XVII	295	
	ADLER	Jacques	11/06/1938	Antwerpen	XI	1922	
	ADLER	Jankiel David dit Jack	17/07/1930	Torun	XII	708	
	ADLER	Josef	09/01/1941	Antwerpen	XIV	674	
x	ADLER	Josua	06/07/1890	Tarnow	XVIII	399	
x	ADLER	Jozef	06/03/1924	Nürnberg	I	323	
x	ADLER	Katharina	26/05/1921	Budapest	XI	1064	
x	ADLER	Klara	08/11/1905	Gebweiler	XX	838	
x	ADLER	Laja Freida	24/10/1913	Belovarec	XVI	67	
x	ADLER	Martha	01/07/1901	Urspringen bei Wurzburg	III	294	
	ADLER	Martha	05/05/1941	Antwerpen	XXIIA	562	
x	ADLER	Mirla	30/04/1881	Zgirz	VII	400	
x	ADLER	Mordka	07/03/1884	Zgierz	IV	678	
x	ADLER	Mozes	25/06/1904	Telein	XXIIA	557	
x	ADLER	Nelly	25/02/1930	Lüttich	XXV	265	
x	ADLER	Pessy	03/10/1914	Nodbockzo (Ung.)	XXIV	341	
x	ADLER	Rechil Debora	02/03/1893	Kamionka-Strumilowa	III	567	
	ADLER	René	06/12/1933	Brüssel	XII	709	
x	ADLER	Rosalie	28/02/1876	Beuthen	XIV	921	
x	ADLER	Ruchla	03/02/1874	Cosenitz	XI	2632	
x	ADLER	Samuela	15/01/1929	Dragosvada	XVIII	658	
	ADLER	Sara	17/03/1905	Cernauti	XI	1159	☺
x	ADLER	Sari	25/08/1913	Ternowa	XXIV	189	76632 ☺
	ADLER	Scheindel	17/09/1867	Krakau	XIV	504	
x	ADLER	Schmul	01/07/1899	Biala	XXIV	427	122577
x	ADLER	Serena	28/12/1913	Ruxova	VII	607	
x	ADLER	Siegbert	15/08/1903	Leipzig	XXI	1275	
	ADLER	Siegbert Léon Israel	13/12/1924	Dünsbach	XVI	190	72262
	ADLER	Siegfried	14/05/1933	Antwerpen	XXIIA	561	
x	ADLER	Siegmar	14/08/1925	Berlin	XVIII	401	
	ADLER	Sigmund	18/07/1936	Lüttich	XXV	266	
	ADLER	Simone Rachel	10/09/1935	Brüssel	XII	710	
	ADLER	Sonia	15/12/1885	Odessa	V	739	
x	ADLER	Suzanne	08/08/1919	Comatevo	XVIII	211	
	ADLER	Sylvain	07/04/1941	Antwerpen-Borgerhout	XII	904	
	ADLER alias FRIED	Mesel	22/06/1924	Misni-Apsa	IV	490	
x	ADLER alias FRIED	Mesilem	16/01/1894	Dubove Tacovo	XV	150	
x	ADLER alias FRIED	Pepi	19/06/1927	Wisni Apsa	IV	492	
x	ADLERFLIEGEL	Malka	15/04/1903	Bedzin	II	698	
x	ADLER-OVA	Suzanna	16/09/1907	Berezna	III	612	
x	ADOLF	Amalia	15/04/1921	Berlin	II	443	SB.
	AGSTERIBBE	Anna	13/06/1878	Rotterdam	XV	467	
x	AGSTERIBBE	Betje	18/05/1874	Amsterdam	XV	468	

☺	Naam Nom Name	Voornaam Prénom First name	Geboortedatum Date de naissance Date of birth	Geboorteplaats Lieu de naissance Place of birth	Transport	Nr. N° Nr.	Informatie Information Information
x	ABRAHAMS	Ezra Erna	26/10/1908	Den Haag	XXI	318	
x	ABRAHAMS	Jacques	21/06/1918	Den Haag	XXIII	415	172296
x	ABRAHAMS	Joseph	01/11/1882	Arnhem	XX	542	
x	ABRAHAMSOHN	Arthur Israel	29/10/1888	Meirkirsch-Friedland	II	77	
x	ABRAHAMSON	Mozes	17/10/1894	Arnhem	XVII	117	
x	ABRAM	Sara	23/05/1875	Amsterdam	XV	338	
x	ABRAMOFF	Jacques	12/02/1913	Kremenchouz	XIX	577	
x	ABRAMOVICI	Brana	12/10/1924	Pachkau	X	851	
x	ABRAMOVICI	Chaim	23/02/1922	Kichinef	IX	723	
x	ABRAMOVICI	Rose	29/07/1897	Bacau	X	778	
x	ABRAMOVICI	Wolf	16/07/1893	Tigina	IX	722	
x	ABRAMOVICZ	Frymeta	??/??/1893	Krzepice	XVIII	828	
x	ABRAMOVICZ	Sura	20/04/1894	Bendzin	XX	1478	
x	ABRAMOVITCH	Jacob	22/02/1922	Berlin	XVI	202	
x	ABRAMOVITCH	Samuel	09/01/1897	Braïla	XI	2242	
x	ABRAMOWICZ	Bina	02/09/1901	Zdunska Wola	VIII	698	
x	ABRAMOWICZ	Chaim	24/09/1895	Kalisz	XXI	865	
x	ABRAMOWICZ	Faiga	08/07/1897	Lodz	XVIII	439	
x	ABRAMOWICZ	Fanny	03/03/1892	Bendzin	XVIII	816	↗
x	ABRAMOWICZ	Freddy	23/01/1938	Wien	XX	1071	
x	ABRAMOWICZ	Hermann	08/08/1913	Wien	XX	1069	
x	ABRAMOWICZ	Hillel	08/08/1905	Lodz	XXIV	409	
x	ABRAMOWICZ	Hinda	25/09/1908	Sosnowice	II	585	
x	ABRAMOWICZ	Icek Fischel	24/04/1892	Irena	V	136	
x	ABRAMOWICZ	Ita	??/10/1893	Wielun	X	551	
x	ABRAMOWICZ	Jacheta	??/??/1904	Osjakow	V	272	
x	ABRAMOWICZ	Jacheta	11/04/1899	Bendzin	XXI	40	
x	ABRAMOWICZ	Malka Chaja	30/11/1896	Przedborg	XXI	1209	
x	ABRAMOWICZ	Maurice	24/02/1937	Etterbeek	XXI	112	
x	ABRAMOWICZ	Mordka	31/12/1902	Lodz	XXI	110	
x	ABRAMOWICZ	Mosick Lajb	25/11/1903	Lututow	XXIII	475	172297
x	ABRAMOWICZ	Moszek	30/12/1921	Radom	XVII	258	
x	ABRAMOWICZ	Rajzla	23/03/1909	Czestochowa	XXIII	82	74535 ☹
x	ABRAMOWICZ	Rywka	29/06/1905	Tuszyn	XXIII	302	74583 ☹
x	ABRAMOWICZ	Salomon	23/07/1916	Wien	XXIII	1	↗
x	ABRAMOWICZ	Szyje	03/04/1879	Chepitz	XVI	78	
x	ABRAMOWICZ	Szymon Jehuda	06/03/1924	Radom	XVI	204	↗
x	ABRAMOWIEZ	Elisa	04/09/1929	Morlanwez	XI	2280	
x	ABRAMOWIEZ	Eugénie	20/07/1927	La Louvière	XI	2279	
x	ABRAMOWITZ	Amalie	11/06/1920	Berlin	XXI	228	
x	ABZUG	Jankel	24/09/1882	Czertovcze	VI	725	
x	ACHENBERG	Jancu	15/05/1906	Bukarest	XXV	304	2556 ☹
x	ACKERHALT	Eva	18/12/1919	Berlin	XVII	634	
x	ACKERMAN	Bella	12/11/1936	Berchem	IX	409	
x	ACKERMAN	Ella	24/10/1935	Antwerpen	IX	408	
x	ACKERMAN	Hans	26/08/1901	Berlin	XVIII	834	
x	ACKERMAN	Helena	01/04/1941	Antwerpen	IX	410	
x	ACKERMAN	Ludvik	23/11/1910	Drahobroková	XVII	45	SB.
x	ACKERMANN	Thomas Peter	23/12/1939	Amsterdam	XXI	712	
x	ACKERMAN-OVA	Rozalia	10/05/1913	Drahobatrova	XIII	432	
x	ADAMOWSKI	Léo	25/01/1885	Kotzk	IX	479	SB.
x	ADAMSKI	David	19/11/1907	Brüssel	XXIIB	819	151484
x	ADAMSKI	Salomon	14/09/1883	Warschau	XXIIB	817	
x	ADEL	Joséphine	04/01/1872	Freiburg	Z	270	Z9882 Z SB.
x	ADEL	Maria	24/04/1899	Mommenheim	Z	325	Z9906 Z
x	ADELIST	Izek Meyer	11/09/1899	Dzialoschitz	X	884	
x	ADELL	Arnold	08/08/1922	Deurne	Z	97	Z9220 Z ☹
x	ADELSON	Sarah	17/08/1893	Ikaterinaslaw	IX	440	
x	ADERGOLD	Bajla	17/02/1903	Garvolin	I	399	
x	ADLER	Alice	10/04/1925	Wien	V	731	

2. De Joden uit de gevangnissen en de hel van Breendonk: 1940-1942

De misverstanden hielden verband met de procedure van de overdracht van de Joden uit de gevangnissen aan het verzamelkamp in Mechelen. De Duitse afdelingen van de gevangnissen vallen onder het gezag van een militaire bevelhebber en dus *in fine* van de bezettende militaire overheid. De kwestie was ook van belang, zij het op een minder formele manier, voor de Joodse gevangenen van het Fort van Breendonk: het gaat hier namelijk om een detentiekamp van de *Sicherheitspolizei und Sicherheitsdienst*, de veiligheidspolitie en de veiligheidsdienst. (We zullen hierna het Duitse acroniem Sipo-SD gebruiken om naar deze instantie te verwijzen en haar naam niet verkorten, gelet op de beslissende rol van de SD in de deportatie van de Joden in 1942).

De militaire bevelhebber voor België en het noorden van Frankrijk, generaal baron Alexander von Falkenhausen, en de chef van zijn militair bestuur, Eggert Reeder, eregeneraal bij de SS, hebben het kamp aangeboden aan de Sipo-SD. Ze maken dit gebaar van goede wil ten aanzien van de laatste na het in juli 1940 gesloten akkoord waarin de lasthebber van het hoofd van de *Sipo-SD* in België de prerogatieven van de militaire bevelhebber erkent. Vanaf 20 september 1940 beschikt de Sipo-SD aldus in Breendonk over een *opvangkamp* – in het jargon van de nazibureaucratie – voor *Joden en gevaarlijke gedetineerden*.

Tot de Dossinkazerne geopend wordt, fungeert het Fort van Breendonk als Joods kamp. In 1941 is de helft van de 400 gedetineerden Joods. Dit kamp van de SS-terreur belichaamt in het bezette België de wreedheid van een buitengewoon harde repressie waarvan de Joden, al zijn zij er niet de enige slachtoffers van, het eerste doelwit zijn en ook het talrijkst om er het leven bij in te schieten. Van 1940 tot 1944 sterven er in totaal 98 gedetineerden, louter door het kampregime, anders gezegd door de omstandigheden van hun gevangenschap, het geweld en de mishandelingen, de moorden zelfs. In deze macabere statistiek van de nazirepressie zijn niet meegerekend de heel wat talrijker executies, door het vuurpeloton of door ophanging, op last van de militaire overheid, die haar doelbewuste terreur onderstrepen. De Sipo-SD bezorgt de lijsten van de gedetineerden die moeten worden geëxecuteerd en laat niet na daar ook de een of andere Jood op te zetten: het zijn er elf, van de 240 als *terrorist of communist* te boek staande gijzelaars die op bevel van generaal von Falkenhausen worden geëxecuteerd. Dat is net geen 5%. Het aandeel van de Joden in de bevolking van het land is slechts 0,7%.

Die oververtegenwoordiging wijst erop hoe sterk de antisemitische inslag in het algemene beleid van de bezetter was. Maar vooral in het dagelijkse regime van het SS-fort maakt het antisemitisme verschil tussen de gedetineerden, waarbij de Joden van de anderen onderscheiden en daar ook naar behandeld worden. Van de 98 in Breendonk aan de omstandigheden van de SS-werkelijkheid bezweken gedetineerden zijn er 58 Joods, dat is bijna tweederde.

Zeer snel, in minder dan een jaar, gaat het interneringskamp van de Sipo-SD in bezet België de geschiedenis in als *de hel van Breendonk*. Toch wilde de opperbevelhebber van de landmacht, de instantie onder het gezag waarvan de militairen in de Belgische hoofdstad vallen, dat niet. Eggert Reeder, die het fort in september 1941 inspecteert, neemt de gelegenheid te baat om Constantin Canaris daarvan op de hoogte te brengen, de lasthebber van de veiligheidsdienst van het *Reich* op zijn grondgebied. Hoe streng ze ook is geweest, die militaire terechtwijzing kan het blazen van generaal baron von Falkenhausen niet oppoetsen. Het repressiebeleid, met inbegrip van de rassenspolitiek, blijft het sinistere merkteken van het fort van Breendonk dragen. De *Lagerleiter*, SS-majoor Philipp Schmitt, zal weliswaar ten slotte de laan worden uitgestuurd, maar wel pas achttien maanden na de inspectie, en alleen wegens de verduisteringen en andere vormen van plichtsverzuim die hij zichzelf met het oog op zijn persoonlijke verrijking permitteerde in de Dossinkazerne, die onder zijn directe bevel stond.

Binnen de logica van een anti-Joodse actie waarvoor de verantwoordelijkheid uiteindelijk bij hen berust, geeft de adjudant van generaal Reeder, vice-chef van het militair bestuur en legergeneraal Harry von Craushaar, de bevelhebber van het fort van Breendonk op 15 juli 1942 de opdracht het *Sammellager* in de Dossinkazerne onder te brengen. Die dubbele bevoegdheid van oppercipier van de Sipo-SD in België vergemakkelijkt de administratieve procedure bij

I - 0001 - ROSENDAHL Israel Alfred

I - 0002 - KWARTOWICZ Abraham

I - 0003 - LEVISON Herbert

I - 0004 - BADRIAN Arnold

I - 0005 - HERCZ Helmut

I - 0006 - UCKO Heinz

I - 0040 - POZNANSKI Maurice

I - 0041 - WEISS Robert

I - 0042 - MERESSE Chaim

I - 0043 - FRANKFURTER Walter

I - 0044 - FRANKFURTER Nathan Leo

I - 0045 - BIBERSZTEIN Szlama

I - 0007 - LULKIN Mozes

I - 0008 - LULKIN Aaron

I - 0009 - GRUNBAUM Israel Jakob

I - 0011 - KRAUS Erich

I - 0012 - MANDELBAUM Arno

I - 0013 - SENDER Israel Chaim

I - 0046 - KORONA Kurt

I - 0047 - DYNOWICZ Abraham

I - 0048 - NOWOMYSKI Szlama

I - 0049 - MOREL Mordka

I - 0050 - MANDELBAUM Nuta

I - 0051 - LERMAN Simon

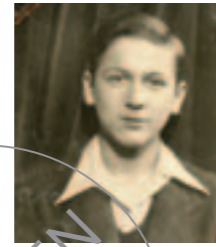
I - 0014 - WIESELBERG-SOKAL Thaddeus

I - 0015 - MAYER Hans

I - 0016 - AXEL-THALER Josef

I - 0017 - BERBER Theodor

I - 0018 - BERBER Siegmund

I - 0019 - ROTHBAUM Jakob

I - 0052 - ZENTNERSFER H'i

I - 0053 - PRAJS Isaak

I - 0054 - FRISCHMAN H'i

I - 0055 - HEINEMANN Ernst

I - 0057 - HACKER Izak

I - 0058 - KOTTEK Maurice

I - 0020 - FISHER Max

I - 0021 - DYNOWICZ Icchok Lejb

I - 0022 - GOTTLIEB Oszasz

I - 0023 - WIDAWSKA Fajga

I - 0025 - AINSTEIN Isaak

I - 0026 - JAKUBOWICZ Daniel

I - 0059 - SAUERKRAUT Ignacy Herman

I - 0064 - FISZBAJN Gitla

I - 0065 - PRAJS Jakob

I - 0066 - BIRNBAUM Ester

I - 0067 - BORNSTEIN Chaim

I - 0069 - HERSZLIKOWICZ Perla

I - 0027 - JUSTITZ Otto

I - 0028 - NACHMAN Werner

I - 0029 - FAJGENBAUM Leon

I - 0030 - GUTMAN Efraim

I - 0031 - DUTKIEWICZ Raphael

I - 0032 - KRASUCKI Lejb

I - 0070 - NAPARSTEK Chaskiel

I - 0072 - PINS Valerie

I - 0075 - LOPATKA Abraham

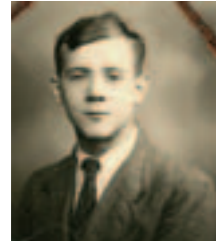
I - 0078 - MENDEL Siegfried

I - 0079 - KIRSCHEN Schulim

I - 0080 - QUITMANN Grete

I - 0033 - KRASUCKI Efraim

I - 0034 - MENSCH Heinrich

I - 0035 - WIENER Hugo

I - 0036 - PICK Otto

I - 0037 - ZAJDERMAN Moszek

I - 0039 - FISCHER Pierre

I - 0082 - KAUFMANN Anna Franciska

I - 0083 - KONIGSBERG Leib

I - 0084 - TRADELIUS Steffi

I - 0085 - STAPLER Sabina

I - 0086 - KAUFMANN Toni

I - 0087 - SCHREIBER Adela